

KAARINAN KAUPUNGIN ELINKEINO-OHJELMA 2010 – 2016

31.5.2010



Johdanto	1
1 KAUPUNGIN TEHTÄVÄ ELINKEINOPOLITIIKAN EDISTÄJÄNÄ	2
1.1 Toiminta-ajatus.....	2
1.2 Visio.....	2
1.3 Toiminta-ajatuksen ja vision toteuttaminen.....	2
2 NYKYTILAN KUVAUS.....	3
2.1 Elinkeino- ja väestörakenne	3
2.1.1 Yritykset.....	3
2.1.2 Väestö	3
2.1.3 Työvoima.....	4
2.2 Infrastrukturi	4
2.2.1 Liikenneyhteydet.....	4
2.2.2 Tietoliikenneyhteydet	5
2.2.3 Yritystontti- ja toimitilatarjonta.....	5
2.3 Palvelurakenne.....	6
2.3.1 Koulutuspalvelut.....	6
2.3.2 Sosiaali- ja terveystalvet.....	6
2.3.3 Vapaa-ajan palvelut ja harrastusmahdollisuudet.....	6
2.3.4 Elinkeinoelämän resurssit ja verkottuminen.....	7
2.4 Kunta-analyysi.....	8
3 ELINKEINOPOLITIIKAN TOIMINTAPERIAATTEET JA LÄHTÖKOHDAT	9
3.1 Elinkeinoelämässä noudatettavat toimintaperiaatteet	9
3.2 Elinkeinoelämän painopistealueet	9
4 ELINKEINOPOLITIIKAN PÄÄMÄÄRÄT.....	9
4.1 Yhteistyö ja verkottuminen.....	9
4.2 Palvelut ja julkiset hankinnat.....	10
4.2.1 Palvelustrategia eli yksityistämisen ja kilpailuttamisen taso.....	10
4.2.2 Julkiset hankinnat	10
4.3 Elinkeinoelämän kehittäminen	11
4.3.1 Yrittäjyysilmapiirin arviointi ja seuranta	11
4.3.2 Kaupungin osuus kehitys-/kiinteistöyhtiöissä	11
4.3.3 Kaavoitustilanne, tontti- ja toimitilapolitiikka	11
4.3.4 Keskustojen kehittäminen vs. automarketit	11
4.3.5 Kuntamarkkinointi: kansallinen ja kansainvälinen.....	11
4.3.6 Koulutus ja yrittäjyyskasvatus.....	12
4.4 Elinkeinoelämä	12
4.5 Elinkeinoelämän resurssit.....	12
4.5.1 Kaarinan Kehitys Oy	12
4.5.2 Kaarinan Kehitys Oy:n resurssit	13
4.5.3 Käytännön elinkeinoelämän päätöksenteko	13

5	SUUNNITELMIEN JA PÄÄTÖSTEN YRITYSVAIKUTUSTEN ARVIOINTI.....	14
5.1	Yritysvaikutusten arvioinnin tavoitteet	14
5.2	Yritysvaikutusten arviointiprosessi.....	14
6	ELINKEINOPOLITIIKAN TOIMENPITEET	15
6.1	Sisäiset vahvuudet ja niiden hyödyntäminen	15
6.2	Sisäiset heikkoudet ja niiden välttäminen	15
6.3	Ulkoiset mahdollisuudet	16
6.4	Ulkoiset uhat	17
7	YHTEENVETO.....	18

Johdanto

Kaarinan kaupungin strategiassa määritelty visio näkee Kaarinan kaupungin kilpailukykyisen Turun seudun vetovoimaisimpana kaupunkina vuonna 2016.

Tämä Kaarinan kaupungin elinkeino-ohjelma 2010–2016 määrittelee, miten visio toteutetaan elinkeinoelämän, yritysten ja yrittämisen kannalta.

Elinkeino-ohjelma on laadittu yhteistyössä paikkakunnan yrittäjien ja kaupungin viranhaltijoiden kesken. Ohjelmaa on työstänyt Kaarinan Kehitys Oy:n hallitus. Kaarinalaisille yrittäjille ja yrityspäättäjille elinkeino-ohjelman laadintaa esiteltiin keväällä 2009 aamukahvitilaisuuksissa. Yrittäjät esittivät heidän mielestään keskeisiä ohjelmassa huomioitavia asioita ja painopistealueita. Lisäksi kaupungin kotisivujen kautta toteutettiin yrityskysely, jossa kartoitettiin yrittäjien näkemyksiä hyvin ja/tai huonosti hoidetuista elinkeinoelämän asioista Kaarinassa. Yrittäjät nostivat esiin mm. liikenneyhteyksiin ja kaavoitukseen liittyviä asioita, jotka on huomioitu elinkeino-ohjelman laadinnassa.

Hyväksytystä elinkeino-ohjelmasta tiedotetaan yrityksiä ja muita sidosryhmiä kaupungin kotisivujen sekä paikallisten tiedotusvälineiden kautta. Ohjelmaa esitellään myös erilaisissa yrittäjille suunnatuissa tilaisuuksissa.

Elinkeino-ohjelma päivitetään kerran valtuustokaudessa ja ohjelman tavoitteiden toteutumista seurataan säännöllisesti. Kaarinan Kehitys Oy:n hallitus raportoi yhtiön toiminnasta kaupunginhallitukselle kolmannesvuosittain.

1 KAUPUNGIN TEHTÄVÄ ELINKEINOPOLITIIKAN EDISTÄJÄNÄ

1.1 Toiminta-ajatus

Kaupungin elinkeinopolitiikan tavoitteena on parantaa yrittämisen edellytyksiä Kaarinassa siten, että jo olemassa olevat yritykset menestyvät ja uusia yrityksiä syntyy.

1.2 Visio

Kaarina on kilpailukykyisen Turun seudun vetovoimaisin kaupunki yrittäjien ja yritysten sekä niiden henkilöstön näkökulmasta.

1.3 Toiminta-ajatuksen ja vision toteuttaminen

Toiminta-ajatuksen ja vision toteuttaminen Kaarinassa edellyttää elinkeinoelämän tarpeiden ymmärtämistä ja tarpeisiin vastaamista, tiiviin ja säännöllisen yhteistyön jatkamista yrittäjien sekä muiden seudullisten yhteistyötahojen kanssa.

2 NYKYTILAN KUVAUS

2.1 Elinkeino- ja väestörakenne

2.1.1 Yritykset

Kaarinan yrityskanta v. 2008 lopussa oli 1.865 yritystä (Kaarina + Piikkiö). Näistä suurimmat toimialat olivat (eniten yrityksiä v. 2008)

- o kiinteistö-, tutkimus- ja liike-elämän palvelut 25 %
- o tukku-, vähittäiskauppa 19 %
- o rakentaminen 18 %
- o teollisuus 18 %

Kaarinassa ja Piikkiössä yritykset työllistivät v. 2008 lopussa 6.300 henkilöä. Suurimmat työllistäjät olivat (eniten työpaikkoja v. 2008)

- o teollisuus 32 %
- o tukku- ja vähittäiskauppa 18 %
- o kiinteistö-, tutkimus- ja liike-elämän palvelut 14 %
- o rakentaminen 13 %

2.1.2 Väestö

Kaarinassa on asukkaita 30.800 (31.12.2009). Kaarinan kaupungin asukasluku on kasvanut 2800 asukkaalla vuodesta 2003 vuoteen 2009, mikä vastaa noin 1,5 %:n vuotuista väestön kasvua.

Asukkaiden tulotaso oli keskimäärin 27.286,60 €/asukas (31.12.2007, tulokäsite valtionveronalaiset tulot, sis. ansiotulot yhteensä ja pääomatulot yhteensä).

Ikärakenteesta voidaan todeta, että sekä päivähoitoikäisten että koululaisten määrä on kasvanut lievästi. Työikäisten aikuisten määrä on kasvanut lähes keskimääräisellä tavalla. Työikäisten aikuisten osuus väestöstä on pysynyt kahtena kolmasosana. Yli 65- ja yli 75-vuotiaiden määrä on kasvanut voimakkaasti.

Koko Kaarina (Kaarina+Piikkiö)

ryhmä	2003	2003 %	2005	2005 %	2008	2008 %	2009	2009 %	ero 08/09	ero 03/09	% 03/09
0-6	2 557	9,2	2 672	9,3	2 671	8,8	2 741	8,9	70	184	7,2
7-14	3 155	11,3	3 283	11,4	3 292	10,9	3 304	10,8	12	149	4,7
15-64	18 587	66,7	19 143	66,3	20 065	66,2	20 193	65,8	128	1 606	8,6
65-74	2 187	7,9	2 263	7,8	2 529	8,3	2 619	8,5	90	432	19,8
75+	1 360	4,9	1 511	5,2	1 767	5,8	1 826	6,0	59	466	34,3
yht.	27 846	100	28 872	100	30 324	100	30 683	100	359	2 837	10,2

2.1.3 Työvoima

Työttömyysaste on ollut Kaarinassa viime vuosina koko maata ja maakuntaa keskimääräistä alemmalla tasolla. Vuoden 2009 kesäkuussa työttömänä oli 6,4 % työvoimasta. Vastaava luku oli Varsinais-Suomessa 8,8 % ja koko maassa 9,9 %.

Ammatissa toimivan väestön määrä kesäkuussa 2009 oli 14.981 henkilöä, josta työttömänä oli 958 henkilöä. Työvoiman saatavuus tulee paranemaan Kaarinassa, koska työttömien työnhakijoiden määrä tulee kasvamaan. Ongelmana nähdään, että työvoiman kysyntä tulee olemaan matalalla tasolla ainakin vielä vuoden 2010 ajan.

Tietyissä koulutuslinjauksissa on puutteita. Esimerkiksi laivanrakennusinsinööri-koulutuksen aloituspaikkoja on Turun ammattikorkeakoulussa vain noin 20, vaikka suuri osa alan työpaikoista sijaitsee Turun seudulla. Ammattikoulutuksen suosio vs. korkeakoulu- ja ammattikorkeakoulutuksen suosio on ollut viime vuosina alhaisempi.

Kaarinan kaupungin yhdessä Paimion kaupungin kanssa omistama Varsinais-Suomen maaseutuoppilaitos neuvottelee laajentuvan koulutuskuntayhtymän muodostamisesta. Tavoitteena on koota Varsinais-Suomen maaseutuoppilaitos, Kaarinan sosiaali- ja terveystieteiden koulutus sekä Kalatalouden ja merenkulun koulutussäätiön järjestämä koulutus laajentuvan kuntayhtymän ammatilliseksi koulutukseksi. Mikäli neuvotteluissa päästään sopimukseen, oppilaitokset yhdistyisivät vuoden 2011 alusta. Tämä mahdollistaisi entistä monipuolisemman ammatillisen koulutustarjonnan Kaarinassa.

2.2 Infrastrukturi

Kaarina sijaitsee logistisesti hyvällä paikalla E-18 (Turku-Helsinki) -moottoritien varrella. Välimatka Turkuun on noin 9 km ja Helsinkiin noin 150 km.

2.2.1 Liikenneyhteydet

Liikenneyhteydet paikkakunnalle toimivat hyvin. Kaarina sijaitsee lähellä Turun lentoasemaa sekä Turun ja Naantalien satamia, jotka palvelevat kansainvälistä liikennettä.

Raideliikenne Kaarinassa on vähäistä. Raiteilla kulkevan työmatkaliikenteen kehittäminen on tulevaisuudessa mahdollista.

Tavaraliikenneyhteydet maanteitse toimivat hyvin. Vuoden 2009 alussa valmistunut E18 Turku-Helsinki-moottoritie on edesauttanut tavara- ja henkilöliikenteen sujuvuutta ja turvallisuutta.

Julkisten joukkoliikenneyhteyksien tarjonnassa on kehitettävää kaupungin sisällä alueelta toiselle. Toimivan joukko- ja työpaikkaliikenteen tarpeisiin on varauduttava.

Myös kevyen liikenteen väylät ovat puutteellisia. Palveluliikenteen yhteyksien nykyistä parempi hyödyntäminen on yksi vaihtoehto.

2.2.2 Tietoliikenneyhteydet

Valtio käynnisti laajakaistahankkeen hallituksen periaatepäätöksellä joulukuussa 2008. Hankkeen tavoitteena on nopeiden laajakaistaverkkojen rakentaminen sellaisilla alueilla, joihin näitä verkkoja ei kaupallisesti todennäköisesti rakenneta. Päämääränä on, että vuoden 2015 loppuun mennessä huippunopeat 100 Mbit/s valokuituyhteydet olisivat enintään kahden kilometrin pituisella kiinteällä tai langattomalla tilaajayhteydellä saavutettavissa yli 99 prosentissa vakinaisista asunnoista sekä yritysten ja julkishallinnon organisaatioiden vakinaisista toimipaikoista. Kaarina kuuluu lähes kokonaan siihen alueeseen, jonka valtio on määritellyt kuuluvaksi kaupallisen laajakaistatarjonnan alueeksi.

2.2.3 Yritystonntti- ja toimitilatarjonta

Yritysaluekaavoitus on Kaarinassa riittämätöntä ja kuntaliitoksen myötä muuttuneessa tilanteessa sitä on tarvetta kehittää. Usean yritysalueen kaavoitustyö on käynnissä ja tilanteeseen on tulossa parannus. Eri alueet on profiloitu erityyppiselle yritystoiminnalle. E18-moottoritien varren alueet tullaan hyödyntämään. Kaupunki pyrkii hankkimaan mahdollisimman paljon maata moottoritien varsilta.

Toimitilatarjonta on Kaarinassa kohtuullinen, runsaan yksityisrahoitteisen toimitilatarjonnan vuoksi. Keskusta-alueilla ei ole juurikaan vapaita liiketoimitiloja tarjolla.

Kunnallistekniikka kaupungissa on valmistunut yritysalueiden valmistuessa. Kaupungin on varmistettava yrityksille laadukkaan kunnallistekniikan saatavuus kohtuullisin kustannuksin.

Asuntotarjonta Kaarinassa on monipuolista ja siinä kaavoitustyö on onnistunut. Kaarinan vaikutus ulottuu Turun ja Salon seutukuntien työssäkäyntialueisiin ja jopa Helsinkiin.

2.3 Palvelurakenne

2.3.1 Koulutuspalvelut

Kaarinan kaupungissa on 7 suomenkielistä peruskoulua, lukio, aikuislukio, sosiaali- ja terveysalan oppilaitos, Varsinais-Suomen maaseutuoppilaitos sekä kansalaisopisto.

Perusopetuksessa annetaan opetusta n. 2600 oppilaalle. Kaarinan päivälukiassa ja aikuislukiossa opiskelee lähes 650, Kaarinan sosiaali- ja terveysalan oppilaitoksessa n. 500, Varsinais-Suomen maaseutuoppilaitoksessa n. 400 ja kansalaisopistossa n. 3000 opiskelijaa.

Kaarinan sijainti Turun seutukunnassa mahdollistaa seudulla sijaitsevien oppilaitosten ja koulutusmahdollisuuksien monipuolisen tarjonnan hyödyntämisen.

2.3.2 Sosiaali- ja terveystalvet

Kaarinan kaupunginhallitus on vuonna 2007 hyväksynyt palvelustrategian, jossa perinteisen kunnallisen toimintamallin (kunta tuottaa palvelun itse) rinnalle on tuotu vaihtoehtoisia palveluntuotantomalleja. Näissä palveluiden tuottajina voivat olla yksityiset yritykset ja liiketoiminnan harjoittajat, ns. kolmannen sektorin toimijat, osuuskunnat, valtion alue- ja paikallisyksiköt, seurakunnat sekä vapaaehtoisuhteisöt ja esimerkiksi omaishoitajat.

Oman toiminnan jatkuvan kehittämisen lisäksi kuntien on nähty järkeväksi jatkuvasti aktiivisesti selvittää ja arvioida vaihtoehtoisten tuotantotapojen hyödyntämismahdollisuuksia. Keskeistä tässä prosessissa on, että tuotantotapoja arvioidaan ainakin silloin, kun kunnassa ollaan käynnistämässä uusia palveluja tai entisiä palveluja lisätään tai supistetaan. Tavoitteena toiminnassa on tällöin jatkuvan vuorovaikutuksen luominen ja ylläpitäminen palvelutuotantoa harjoittavien toimijoiden kanssa.

2.3.3 Vapaa-ajan palvelut ja harrastusmahdollisuudet

Kaarinassa tarjolla olevat vapaa-ajan palvelut ovat varsin monipuoliset ja palveluita on sekä kaupungin tarjoamina että eri seurojen ja järjestöjen tuottamina. Toiminnan kirjo esim. liikunnan ja kulttuurin aloilla on hyvin laaja. Kaarinassa on monipuoliset harrastusmahdollisuudet teatterin, musiikin ja kuvataiteen parissa sekä eri urheilulajeissa.

Kaarinan sijainti Turun läheisyydessä laajentaa asukkaiden vapaa-ajanviettoon liittyviä mahdollisuuksia.

2.3.4 Elinkeinotyön resurssit ja verkottuminen

Kaarinassa elinkeinopolitiikkaa toteutetaan yhtäältä kaupungin omina toimenpiteinä, jotka pääasiassa toteuttaa Kaarinan Kehitys Oy, ja toisaalta seudullisena yhteistyönä. Kaarinan Kehitys Oy on vuodesta 2004 asti toiminut yhtiö, jonka omistaa pääosin Kaarinan kaupunki. Muina osakkaina ovat Kaarinan Yrittäjät ry sekä Piikkiön Yrittäjät ry.

2.4 Kunta-analyysi

Elinkeinoelämän SWOT-analyysi

<p>Sisäiset vahvuudet</p> <ul style="list-style-type: none"> • hyvä imago • nopeus päätöksenteossa • Kaarinan hyvät asuinolot ja kaupungin tarjoamat laajat palvelut • virkamiesten myönteinen asenne yrittämiseen • Kaarinan Kehitys Oy • aktiiviset yrittäjäyhdistykset • merkittävät kansainvälisesti menestyvät yritykset 	<p>Sisäiset heikkoudet</p> <ul style="list-style-type: none"> • yritysalueiden kaavoitus tilanne ja tonttitarjonta • passiivisuus seudullisen elinkeinopolitiikan kehittämisessä • yritys- ja yritysryhmäkohtaisten kehittämishankkeiden vähäinen määrä • toimitilojen kysynnän ja tarjonnan kohtaamattomuus • ydinkeskustojen viivästynyt kehittäminen • matkailun edistäminen • tiedottaminen ja markkinointi
<p>Ulkoiset mahdollisuudet</p> <ul style="list-style-type: none"> • sijainti • liikenneyhteydet • Turun seutukunnan koulutusmahdollisuudet • seudullinen yhteistyö • Turun seutukunnan infrastruktuuri 	<p>Ulkoiset uhat</p> <ul style="list-style-type: none"> • maailmanlaajuinen investointilama • seudun vetovoiman heikkeneminen • ICT-alan ja laivanrakennusteollisuuden hyytyminen • valtiovallan toimet

3 ELINKEINOPOLITIIKAN TOIMINTAPERIAATTEET JA LÄHTÖKOHDAT

3.1 Elinkeinopolitiikassa noudatettavat toimintaperiaatteet

- Kaarinassa on ajantasainen elinkeino-ohjelma, joka laaditaan yhteistyössä yrittäjien ja kaupungin edustajien kanssa
- Kaarinan Kehitys Oy:n hallitus toimii kaupungin elinkeinopoliittisen strategiatyön valmistelijana ja toteuttajana yhteistyössä kaupungin suuryritysten kanssa
- Kaarinan Kehitys toimii läheisyysperiaatteella eli turvaa paikallisten yrittäjien elinkeino- ja yrityspalvelujen saatavuuden
- Seudullisen kehittämissyhteistyön kautta hoidetaan kansainväliset, seudulliset ja kuntien väliset kehittämishankkeet, kansainvälinen markkinointi sekä työperäiseen maahanmuuttoon ja osaavan työvoiman saatavuuteen liittyvät asiat

3.2 Elinkeinopolitiikan painopistealueet

Kaarinan elinkeinopolitiikan painopistealueiksi on valittu seuraavat:

- Kaupungin vetovoimaisuuden parantaminen
- Yritystoimintaa tukeva tonttipolitiikka
- Kaupungissa jo toimivien yritysten luovuuden edistäminen niiden toiminta- ja kasvuedellytyksistä huolehtimalla
- Yritysvaikutusten arviointiprosessin luominen

4 ELINKEINOPOLITIIKAN PÄÄMÄÄRÄT

4.1 Yhteistyö ja verkottuminen

Kaarina tekee seudullista yhteistyötä, jonka tavoitteena on huolehtia Turun seutukunnan kilpailukyvyistä kehittämällä elinkeinoelämän toimintaedellytyksiä ja markkinoimalla seutua yritysten sijoittumisalueena. Toiminnan painopisteet ovat aluekehittäminen, markkinointi ja tiedotus, yrittäjyyden edistäminen ja yrityspalvelut. Yrityspalvelukeskus Potkuri tarjoaa alkavalle yrittäjälle palveluita oman yrityksen perustamiseen liittyen sekä toimivalle yrittäjälle erilaisia palveluita mm. toimivan yrityksen kehittämiseen, kansainvälistymiseen sekä työvoiman rekrytointiin liittyen. Tätä yhteistyötä jatketaan kohdassa 3.1 esitetyt toimintaperiaatteet huomioiden.

Kaarinan kaupungin yhteydet Kaarinan ja Piikkiön yrittäjähdistyksiin ovat läheiset, sillä tahot omistavat yhdessä kaupungin elinkeinoyhtiön, Kaarinan Kehitys Oy:n. Yhtiön hallitus koostuu kahdeksasta jäsenestä, joista viisi edustaa kaupunkia ja kolme yrittäjähdistyksiä.

Yhtiön yritysasiainmiehellä on läsnäolo-oikeus yrittäjähdistysten hallitusten kokouksissa. Yritysasiainmies on tiiviisti mukana myös Kaarinan Yrittäjähdistykseen kuuluvan Krossin alajaoston toiminnassa.

Kaarinalaisten yritysten verkostoitumista edistetään yrityksille järjestettävien tapahtumien avulla. Lisäksi paikkakunnan kaikki yritykset ovat mukana veloituksetta kaupungin nettisivuilla ylläpidettävässä yritysrekisterissä, mikä edesauttaa kaupungissa olevien yritysten, tuotteiden ja palveluiden tarjonnan löytämistä.

Kaarinan Kehitys Oy huolehtii elinkeinoasioista tiedottamisesta kaupungin yrityksille. Tämä tapahtuu mm. sähköpostiviestinnällä yritysrekisterin yhteystietoja hyödyntäen, yrittäjille suunnattujen www-sivujen kautta, yrittäjäjärjestöjen kontaktien kautta sekä erilaisten tapahtumien yhteydessä.

4.2 Palvelut ja julkiset hankinnat

4.2.1 Palvelustrategia eli yksityistämisen ja kilpailuttamisen taso

Voimassa olevien lakien lisäksi Kaarinan kaupungin hankintoja säätelevät omat hankintasäännöt, joissa määrätään pienhankintojen käytännöistä.

Yksityisen sektorin osuus julkisessa palvelumarkkinassa on määritelty Kaarinan palvelustrategiassa vuosille 2007-2011. Siinä on sitouduttu siihen, että kaupunki hankkii kaupungin palvelustrategiassa määritellyn osan palveluistaan ulkoisesti yksityiseltä sektorilta. Tässä on lähtökohtana ollut se, että kilpailutus ja vaihtoehtoiset tuotantotavat tuovat tehokkuutta ja lisäarvoa kunnan asukkaille.

Kaupunki pyrkii edistämään palvelusetelien käyttöä ja vaikuttamaan käytön kriteereihin, niin että niissä huomioidaan yritysten näkökulma. Lisäksi kaupunki pyrkii kehittämään tilaaja-tuottaja –mallia.

4.2.2 Julkiset hankinnat

Kaupungin hankintatoimiston tarjouspyyntöosaamista ja tietämystä paikallisista tarjoajista ja yrityksistä lisätään. Paikallisia yrityksiä kannustetaan tarjousyhteistyöhön (toimitusrengas), mikä mahdollistaa niiden osallistumisen laajempien kokonaisuuksien tarjoamiseen. Kaupunki ei aktiivisesti ryhdy tarjoamaan palveluita, joita markkinat muuten tarjoavat markkinaehtoisesti.

4.3 Elinkeinoelämän kehittäminen

4.3.1 Yrittäjyysilmapiirin arviointi ja seuranta

Varsinais-Suomen Yrittäjien ja Varsinais-Suomen Osuuspankkien vuosittain teettämässä seuraavan vuoden suhdanneodotuksia kartoittavassa maakuntaennusteessa selvitetään mm. yritysten arviot omasta sijaintikunnastaan yrittäjyysilmapiirin sekä kunnan ja yritysten välisen yhteistyön toimivuudesta. Kaarina on useana viime vuonna saanut yrityksiltä erittäin positiivista palautetta yritysmyönteisestä ilmapiiristään sekä kunnan ja yritysten hyvin toimivasta yhteistyöstä. Uusimmassa 2010 suhdannebarometrissä 84 % vastaajista pitää Kaarinan yrittäjyysilmapiiriä erinomaisena tai hyvänä ja lähes kolme neljännestä näkee kunnan ja yritysten yhteistyön toimivan erinomaisesti tai hyvin.

Tarvittaessa voidaan teettää Kaarinan oma yritysilmapiiritutkimus, jonka yhteydessä on mahdollista myös kartoittaa yrittäjien mielipiteitä kulloinkin ajankohtaisista Kaarinan yritysmaailmaa koskevista kysymyksistä.

4.3.2 Kaupungin osuus kehitys-/kiinteistöyhtiöissä

Kaupunki voi olla mukana pienimuotoisessa, kaupunkikuvaa muokkaavassa yhteistyössä kiinteistöyhtiöiden kanssa, suuria investointeja vaativat sijoitukset harkitaan erikseen.

4.3.3 Kaavoitustilanne, tontti- ja toimitilapolitiikka

Laaditaan yritysalueiden maapoliittinen ohjelma, jota työstää kaavoitus- ja rakennuslautakunnan nimeämä työryhmä. Ohjelmassa määritellään mm. eri yritysalueiden profiloituminen. Näiden alueiden toiminnallinen ja laadullinen kehittäminen nähdään kaupunkiseudun rakennemallityössä koko Turun kaupunkiseudun kysymyksenä.

4.3.4 Keskustojen kehittäminen vs. automarketit

Keskustojen kehittämistä jatketaan, ja suurten hypermarkettien suunnittelullekin katsotaan olevan mahdollisuuksia. Niiden nähdään tuovan työpaikkoja ja ostovoimaa, ja hyödyttävän kaupunkia näin kokonaisuutena.

4.3.5 Kuntamarkkinointi: kansallinen ja kansainvälinen

Kaarinalle tehdään viestintä- ja markkinointistrategia, jossa määritellään kaupungin markkinoinnin toimenpiteet ja vastualueet. Kaarinan Kehitys Oy hoitaa yrityskohderyhmälle suunnattua viestintää ja yritysalueiden markkinointia. Markkinointia tehdään yhteistyössä kaupungin tiedottajan kanssa.

Kaarinan kaupunki ja Kaarinan Kehitys Oy osallistuvat seudun yhteisiin markkinointitoimenpiteisiin yhteistyössä muiden seudullisten toimijoiden kanssa.

4.3.6 Koulutus ja yrittäjyyskasvatus

Koulutus- ja yrittäjyyskasvatus hoidetaan yhteistyössä yrittäjyysyhdistysten, Kaarinan Kehityksen ja Kaarinan kaupungin sivistystoimen sekä alan koulutustarjoajien kanssa. Yhteistyötä tiivistetään ammatillisten koulutuskuntayhtymien kanssa.

Yrittäjyyskasvatuksessa on mahdollisuus hyödyntää Varsinais-Suomen YES-keskuksen tarjoamaa tukea ja koordinoitua toimintaa.

4.4 Elinkeinotuet

Kaupunki ei myönnä suoria yrityskohtaisia takauksia tai avustuksia. Kaupunki harkitsee tapauskohtaisesti, mihin kehittämishankkeisiin se lähtee mukaan. Hankkeissa, joihin lähdetään, tulee olla sekä julkista että yksityistä rahoitusta.

Yrityshautomotoimintaa on mahdollista tehdä vuosittain 2-3:n paikallisista yrityksistä valitun kasvuyritysten kanssa näiden toiminnan kehittämiseksi. Yrityshautomotoimintaa tehdään yhteistyössä Yrityspalvelukeskus Potkurin kanssa.

4.5 Elinkeinopolitiikan resurssit

Kaarinan kaupungin elinkeinopolitiikkaa ohjaa ja johtaa kaupunginhallitus. Kaupungin panostus elinkeinopolitiikan kehittämiseen v. 2009 oli runsaat 13 € per asukas, mikä koostuu ostetuista palveluista Kaarinan Kehitykseltä 118.000 €, Turku Touringilta 13.000 € ja Turun Seudun Kehittämiskeskukselta 270.000 €.

4.5.1 Kaarinan Kehitys Oy

Kaarinan kaupungin elinkeinopolitiikkaa toteutetaan yhtäältä kaupungin omina toimenpiteinä, jotka pääasiassa toteuttaa Kaarinan Kehitys Oy, ja toisaalta seudullisena yhteistyönä. Kaarinan Kehitys Oy on vuodesta 2004 asti toiminut yhtiö, jonka omistaa pääosin Kaarinan kaupunki. Muina osakkaina ovat Kaarinan Yrittäjät ry sekä Piikkiön Yrittäjät ry.

Yhtiön tehtäviin kuuluu

- olla aktiivisesti yhteydessä kaarinalaisiin yrityksiin ja saada näiltä palautetta ja kehittämissuhteita. Näin kaupunki, yrittäjyysyhdistykset ja muut yrityspalveluorganisaatiot voivat kehittää nykyisiä ja luoda uusia tuotteita ja palvelujaan sekä kasvattaa asiakastyytyväisyyttä ja sitoutuneisuutta.

- toimia kaupunkiin sijoittuvien yritysten neuvottelukumppanina yhdessä kaupungin viranhaltijoiden kanssa ja etsiä aktiivisesti Kaarinaan sopivia yrityksiä
- auttaa kaarinalaisia yrityksiä verkostoitumaan
- organisoida yrityksille suunnattuja tapahtumia
- toteuttaa kaupungin elinkeinopolitiikkaa ja avustaa elinkeino-ohjelman laadinnassa
- huolehtia yritysalueiden maankäyttöohjelman päivittämistyöstä yhteistyössä kaupungin viranhaltijoiden kanssa

Kaarinan Kehitys Oy:ssä työskentelee yritysasiainmies, joka toimii myös yhtiön toimitusjohtajana. Lisäksi Kaarinan Kehitys Oy työllistää toimistosihiteerin. Yritysasiainmiehen tehtävänä on toimia linkkinä yrittäjien ja kaupungin sekä muiden viranomaisten ja yhteistyökumppaneiden välillä. Hän markkinoi yritystontteja ja tyhjiä toimitiloja ja pyrkii kaikin tavoin edistämään yritystoimintaa ja elinkeinopolitiikkaa Kaarinassa. Kaarinan Kehitys Oy:n tärkein tavoite on se, että Kaarinassa jo sijaitsevat yritykset menestyvät ja että yritysten määrä kasvaa.

Yritysasiainmiehen tärkeimmät yhteistyötahot kaupungin organisaatiossa ovat teknisen osaston viranhaltijat (mm. tekninen johtaja, kaupunginarkkitehti, maankäyttöinsinööri sekä rakennustarkastusosaston henkilöstö). Yhteistyö on aktiivista ja avointa, ja yrityksiä palvellaan ”yhden luukun periaatteella”.

4.5.2 Kaarinan Kehitys Oy:n resurssit

Kaarinan kaupunki takaa riittävät resurssit kaupungin talousarviossa Kaarinan Kehitys Oy:n toimintaan ja kehittämiseen. Yhtiön vuosibudjetti mahdollistaa vähintään yritysasiainmiehen/toimitusjohtajan ja toimistosihiteerin palkkaamisen sekä toimintaan tarvittavan tilan ylläpitämisen. Yhtiön on mahdollista resurssiensa puitteissa tuottaa vastikkeellista palvelua kaupungin muille organisaatioille ja yrittäjäyhdistyksille. Kaarinan Kehitys Oy:n budjetin valmistelee yhtiön hallitus toimitusjohtajan esityksen perusteella ja budjetin hyväksyy kaupunginhallitus.

4.5.3 Käytännön elinkeinoasioiden päätöksenteko

Elinkeinoasioiden käsittely on Kaarinassa nopeaa. Tehokas ja keskeisistä henkilöistä koostuva Kaarinan Kehitys Oy:n hallitus takaa, että asiat saadaan eteenpäin ja toteutukseen. Yhtiön tehtävänä on myös seurata kaupungin päätöksentekoa niin, että se on yritysten kannalta nopeaa ja tehokasta.

5 SUUNNITELMIEN JA PÄÄTÖSTEN YRITYSVAIKUTUSTEN ARVIOINTI

5.1 *Yritysvaikutusten arvioinnin tavoitteet*

Julkisella sektorilla suunnitelmien yritysvaikutusten arvioinnilla voidaan ennakoida tulevien päätösten vaikutuksia yritystoiminnalle ja paikkakunnan kehitykselle. Kaupungin tekemiä päätöksiä tulisi aina arvioida myös elinkeinopolitiikan ja yritystoiminnan kannalta.

Yritysvaikutusten arvioinnilla pyritään minimoimaan kielteisiä yritysvaikutuksia ja maksimoimaan myönteisten vaikutusten hyödyt. Arvioinnilla pyritään siihen, että syntyy myös yritysten kannalta johdonmukaista, pitkäjänteistä, läpinäkyvää päätöksentekoa.

Keskeisten viranhaltijoiden ja luottamushenkilöiden tulee tunnistaa mahdolliset yritysvaikutukset sekä hahmottaa, onko mahdollinen yritysvaikutus merkittävä vai vähäinen, kenen siitä tulisi tietää, ja miten vaikutus huomioidaan päätöksenteossa. Sisäisen tiedonkulun saumattomuus on tässä tärkeää.

5.2 *Yritysvaikutusten arviointiprosessi*

Yritysvaikutusten arvioinnissa tunnistetaan ne yritykset, joita päätös koskee suoraan tai välillisesti. Samalla arvioidaan mm. montako yritystä päätös koskee, millä aikavälillä vaikutus tapahtuu sekä mikä on taloudellisen vaikutuksen suuruusluokka.

Arviointiprosessissa hahmotetaan myös päätöksen merkittävimmät suorat vaikutukset (negatiiviset tai positiiviset) sekä päätöksen vaihtoehdot (mitä seuraa jos esitys hylätään tai päätöstä lykätään).

6 ELINKEINOPOLITIIKAN TOIMENPITEET

6.1 Sisäiset vahvuudet ja niiden hyödyntäminen

Kaarinan vahvuuksia tuodaan esille kaikessa viestinnässä ja markkinoinnissa. Näitä ovat hyvä imago, nopeus päätöksenteossa, hyvät asuinolot sekä kaupungissa tarjolla olevat monipuoliset palvelut. Myös ”Suomen Luovin Kunta 2009” – tunnustus hyödynnetään tuomalla sitä esiin kaupungin ja Kaarinan Kehitys Oy:n viestinnässä.

Kaarinan kaupungin virkamiesten myönteinen asennoituminen yrittämiseen on yrittäjien suusta kuultu Kaarinan kaupungin vahvuus. Tätä tukee Varsinais-Suomen Yrittäjien ja Varsinais-Suomen Osuuspankkien vuosittain teettämä kartoitus kaupungin yritysilmapiiristä sekä kunnan ja yritysten välisestä yhteistyöstä. Uusimmassa, vuoden 2010 suhdannebarometrissä 84 % vastaajista pitää Kaarinan yrittäjyysilmapiiriä erinomaisena tai hyvänä. 73% vastaajista näkee kunnan ja yritysten yhteistyön toimivan erinomaisesti tai hyvin. Tavoitteena on se, että myös tulevaisuudessa yrittäjyysilmapiiriä erinomaisena tai hyvänä pitävien määrä pysyy vähintäänkin samalla tasolla sekä se, että yritysten ja kunnan välistä yhteistyötä erinomaisena tai hyvänä pitävien määrä nousee.

Kaarinan Kehitys Oy:n toimintaedellytykset turvataan ja kehitysyhtiön henkilöresursseja kehitetään niin, että toiminnalla pystytään vastaamaan laajentuneen Kaarinan myötä kasvaneen asiakaskunnan palveluntarpeeseen.

Paikkakunnan yrittäjäyhdistykset ovat saaneet kiitosta aktiivisuudestaan. Tätä tilannetta päästään hyödyntämään jatkossakin, sillä molemmat yrittäjäyhdistykset ovat osakkaina Kaarinan Kehitys Oy:ssä ja näin ollen tiiviisti mukana kaupungin elinkeinoelämään liittyvässä päätöksenteossa.

Kaarinassa olevien kansallisesti ja kansainvälisesti menestyvien yritysten toimintaedellytykset turvataan myös jatkossa. Kaarinan Kehitys pitää aktiivisesti yhteyttä myös näihin yrityksiin ja kuuntelee näiden tarpeita ja toiveita toiminnan kehittämiseksi.

6.2 Sisäiset heikkoudet ja niiden välttäminen

Kaarinan yritysalueiden aktiivista kaavoitusta jatketaan ja yritystonttitarjonta turvataan. Tätä tukee maankäyttöohjelma, joka tehdään yhteistyössä kaupungin kaavoitusosaston, teknisen osaston ja Kaarinan Kehitys Oy:n toimesta.

Yritys- ja yritysryhmäkohtaisten kehittämishankkeiden määrän kasvattaminen on mahdollista aktiivisemmän seudullisen yhteistyön myötä. Myös paikallista kehittämishanketoimintaa on kasvatettava mm. matkailun saralla.

Kaarinan Kehitys Oy jatkaa toimitilarekisterin ylläpitämistä kaupungin kotisivuilla. Tämän maksuttoman palvelun tarkoituksena on välittää tietoa paikkakunnalla tarjolla olevista, myös yksityisten tahojen tarjoamista vapaista toimitiloista.

Kaarinan Kehitys Oy jatkaa aktiivista rooliaan keskustojen kehittämisessä toimimalla kokoon kutsuvana elimenä eri tahoille, jotka suunnittelevat, kaavoittavat, rakentavat ja/tai vuokraavat tiloja keskustoissa. Aktiivinen kanssakäyminen eri tahojen välillä takaa mahdollisimman hyvin toimivan kokonaisuuden syntymisen.

Kaarinan matkailuelinkeinoon satsataan mm. elinkeinollisen kehittämishankkeen avulla. Kaksivuotinen hanke käynnistyy keväällä 2010. Hankkeen tavoitteena on vahvistaa kaarinalaisten matkailuyrittäjien ja matkailualan toimijoiden keskinäistä vuorovaikutusta ja verkottumista. Muita keskeisiä tavoitteita ovat matkailutuotteiden ja palvelujen kehittäminen ammattimaisemmiksi sekä yhteismarkkinoinnin toteuttaminen. Lisäksi tavoitteena on sitouttaa eri tahoja Kaarinan matkailuelinkeinon kehittämiseen. Hankerahoitus koostuu Varsin Hyvä ry:n ja matkailuyritysten ja -yhdistysten rahoituksesta. Kaarinan Kehitys Oy on matkailuhankkeen hakija ja hallinnoija. Hanketta vetämään palkataan osa-aikainen projektipäällikkö.

Kaarinan elinkeinoasioista tiedottamisen on hoitanut Kaarinan Kehitys Oy, joka käyttää tiedottamiskanavinaan pääasiassa kaupungin kotisivuja, yritysrekisteriverkostoa sekä erilaisia yrityksille suunnattuja tapahtumia. Markkinointia tehdään mm. yritystonttimainoksia ja -esittein.

6.3 Ulkoiset mahdollisuudet

Kaarinan sijainti Turun ja Helsingin välillä on logistisesti erinomainen. Sijainti onkin yksi merkittävimmistä vetovoimatekijöistä yritysten houkuttelemisessa Kaarinaan. Lisäksi hyvät liikenneyhteydet satamiin ja pääkaupunkiseudulle hyödynnetään markkinoinnissa.

Kaarina pystyy hyödyntämään Turun seutukunnan tarjoamia monipuolisia koulutusmahdollisuuksia, mikä on selkeä kilpailuetu.

Seudullisen yhteistyön tarjoamia mahdollisuuksia ovat esim. laajemmat kansainväliset kontaktiverkostot, seudun yhteismarkkinointimahdollisuudet, seudullisten liikenneyhteydet ja hyvien käytäntöjen jakaminen.

6.4 Ulkoiset uhat

Kaarinan on varauduttava ulkoisten uhkien, mm. maailmanlaajuisen investointilaman ja seudun vetovoiman heikkenemisen varalta. Näihin uhkiin varaudutaan ennakoimalla kaupungin taloudenpidossa pienenemässä olevia verotuloja ja kasvamassa olevia sosiaali- ja terveystalouden menoja.

Teollisuudenaloille, joita uhkaa taantuma, tiedotetaan aktiivisesti monipuolisista mahdollisuuksista kouluttaa henkilöstöä julkisesti tuetuin työvoimakoulutuksin vaihtoehtona irtisanomisille ja lomautuksille.

Valtiovallan toimiin ja päätöksiin pyritään vaikuttamaan luomalla entistä tiiviimmät yhteydet valtakunnan tason päätöksentekijöihin ja tuomalla voimakkaammin esiin paikallisia olosuhteita ja tarpeita.

7 YHTEENVETO

Kaarinan kaupungin strategiaan sisältyvä vuosille 2010–2016 laadittu elinkeino-ohjelma sisältää suunnitelmia ja toimenpiteitä, joiden tarkoituksena on parantaa yrittämisen edellytyksiä Kaarinassa siten, että olemassa olevat yritykset menestyvät ja yritysten määrä lisääntyy.

Kaarinan kaupungin visio on olla kilpailukykyisen Turun seudun vetovoimaisin kaupunki.

Kaarinassa elinkeinopolitiikkaa toteutetaan toisaalta kaupungin omina toimenpiteinä Kaarinan Kehitys Oy:n kautta ja toisaalta seudullisena yhteistyönä. Kaarinan Kehitys Oy on Kaarinan kaupungin ja paikkakunnan yrittäjähdistysten omistama yhtiö, joka toimii läheisyysperiaatteella paikallisten yritysten ja yrittäjien elinkeino- ja yrityspalvelujen saatavuuden turvaamiseksi. Yhtiön tehtävänä on mm. olla aktiivisesti yhteydessä kaarinalaisiin yrityksiin, toimia kaupunkiin sijoittuvien yritysten neuvottelukumppanina, auttaa yrityksiä verkostoitumisessa ja organisoida yrityksille tapahtumia.

Tämä Kaarinan kaupungin elinkeino-ohjelma on luotu yhdessä yrittäjien kanssa. Kaarinan Kehitys Oy toimii elinkeinopoliittisen ohjelman valmistelijana ja toteuttajana. Yrittäjien kuulemisen jälkeen ohjelman on valmistellut Kaarinan Kehitys Oy:n hallitus, joka koostuu kaupungin virkamiehistä ja luottamusmiehistä sekä yrittäjien edustajista.

Elinkeinopolitiikan painopisteiksi on valittu Kaarinan kaupungin vetovoimaisuuden parantaminen, yritystoimintaa tukeva tonttipolitiikka ja yritysten luovuuden edistäminen niiden toiminta- ja kasvuedellytyksistä huolehtimalla sekä yritysvaikutusten arviointiprosessin luominen.

Kaupungin palvelustrategiassa on sitouduttu siihen, että kaupunki hankkii osan palveluistaan ulkoisesti yksityiseltä sektorilta. Palvelustrategiaa kehitetään edelleen ja palveluseteleiden käyttöä pyritään edistämään. Samalla kehitetään kaupungin hankintatoimiston tarjouspyyntöosaamista ja tietämystä paikallisista tarjoajista ja yrityksistä.

Kaarina sijaitsee logistisesti erinomaisella paikalla E18-moottoritien varrella ja Turun lentoaseman ja Turun ja Naantalın satamien välittömässä läheisyydessä. Kaupungin kehittyvät yritysalueet hyödyntävät moottoritietä ja uusien yritystonttien kaavoitus keskittyy moottoritien liittymien läheisyyteen. Kaupunki laatii yritysalueiden maapolitiittisen ohjelman.

Elinkeino-ohjelmassa Kaarinan kaupunki on sitoutunut yritysvaikutusten arviointiprosessin käynnistämiseen ja siihen soveltuvan työkalun luomiseen. Yritysvaikutusten arvioinnilla pyritään minimoimaan kaupungin tekemien päätösten kielteisiä yritysvaikutuksia ja maksimoimaan myönteisten vaikutusten hyödyt.

Kaarinan kaupungin imago yrittäjämyönteisenä kuntana on noussut esiin vuosittain tehtävässä maakuntaennusteessa, jonka toteuttavat Varsinais-Suomen Yrittäjät ja Varsinais-Suomen Osuuspankit. Kyselyn mukaan valtaosa yrittäjistä pitää Kaarinan yritysilmapiiriä ja kaupungin ja yrittäjien välistä yhteistyötä kiitettävänä tai hyvänä. Kaupungin tavoitteena on elinkeinopolitiikallaan jatkossakin mahdollistaa yrityksille menestymisen ja kasvun edellytykset Kaarinassa.